" Жыве Беларусь !"

"...Біце у сэрцы іх,біце мячамі,
Не давайце чужынцамі быць... "
Максім Багдановіч

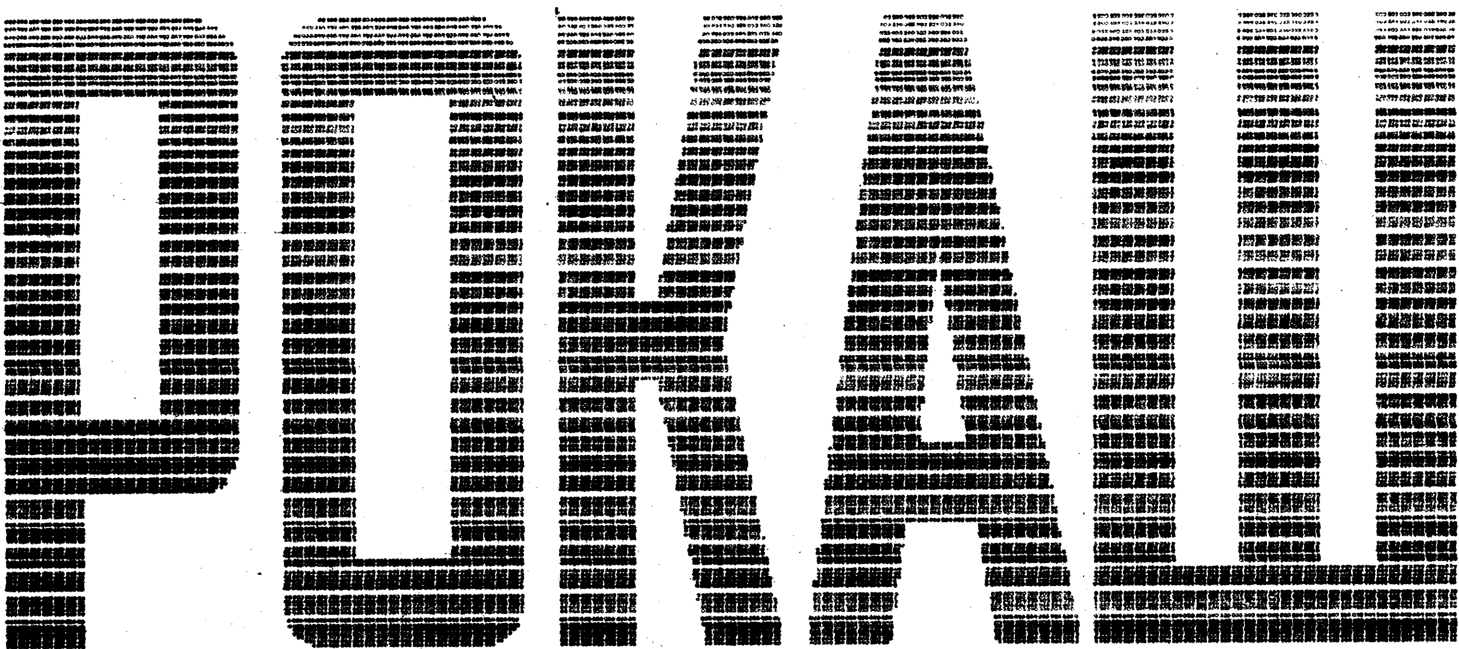

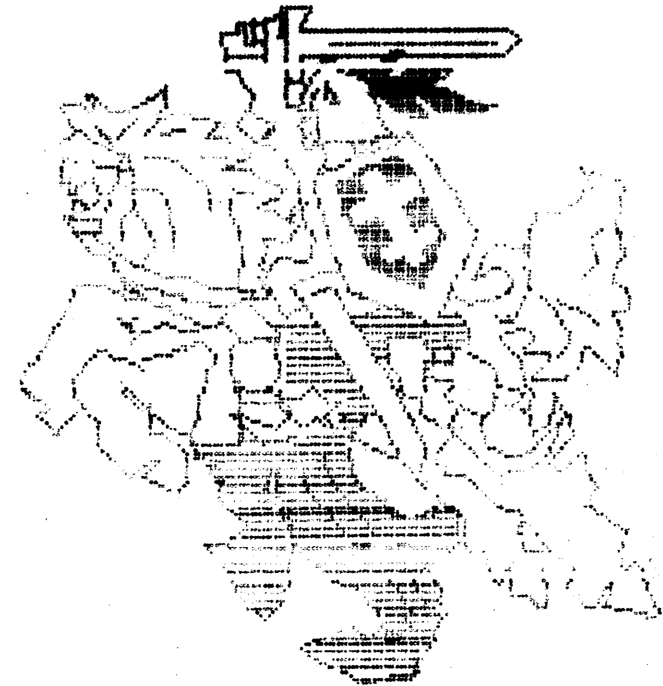

N 15 Газета Прыазёрскай гарадской рады Т Б М імя Францішка Скарыны кастрычнік 1992 г.
(Джэзказганская вобл. Казахстан).

НЕКАЛЬКІ ПЫТАННЯУ І ПЯРЭЧАННЯУ АДНОСНА ІДЭІ УВЯДЗЕННЯ
Т Р Ы Б У Н А Л А У Н А Ц Ы Я Н А Л Ь Н А Г А Г О Н А Р У

Маладая беларуская незалежная дзяржава перажывае не просты этап станаулення. Не сакрэт,што адносіны да нашай незалежнасці, як на Беларусі, так і за яе межамі,самыя розныя. Адны нас прызнаюць, іншыя не прымаюць усур'ез, трэція лічаць нечым часовым, штучным ці, нават, цацачным і нашую незалежнасць,і нашую дзяржаунасць.

Не сакрэт таксама і тое,што шмат каму вельмі не падабаецца наша незалежнасць і ёсць адпаведныя сілы і на Беларусі, і за яе межамі, якія робяць усе, каб не даць нам далёка адарвацца ад Расіі, пакінуць у тым стане,каб лёгка было у зручны момант прышпіліць назад, зноу загнаць у імперскую клетку.

Дзейнасць гэтых сілау за межамі Беларусі носіць ярка выражаны варожы характар, але тут мы, пакуль што,зрабіць мала што можам, акрамя, хіба, пратэст заявіць.

А вось дзейнасць гэтых сілау на тэрыторыі Беларусі нам даступная і мы можам адпаведным чынам уплываць на яе. Дзейнасць гэтых сілау на Беларусі мы можам па іншаму і кваліфікаваць, а менавіта,як дзейнасць антынацыянальную. Варта раскласці антынацыянальную дзейнасць на асобныя учынкі і дзеянні,каб лягчэй зразумець, што гэта такое. Да антынацыянальных дзеянняу адносяцца дзеянні накіраваныя супроць незалежнасці Беларусі,самабытнасці беларускага народа, яго эканамічнага і духоунага адраджэння. Што ж гэта за дзеянні? На сення да гэтай катэгорыі мы можам аднесці:

любыя спробы увесці другую дзяржаўную мову. Тут наузбраенне узята дэмагагічнае патрабаванне аб роунасці, якая фактычна вядзе да пагібелі беларускай мовы і беларускага этнасу;

спробы захаваць рускую і польскую мовы у асобных абласцях (войска, справаводства, рэлігія) на як мага даужэйшы час;

спробы захаваць на Беларусі расейскія войскі як мага на даужэйшы час;

адмова ад увядзення уласнай валюты, заснаваная на дэмагагічных жа заявах аб магчымых цяжкасцях і расходах;

спробы уцягнуць Беларусь у хоць якія саюзы ці хаурусы з Расіяй;

спробы расколу беларускай нацыі у адпаведнасці з веравызнаннем ці выдзяленнем у нейкія там палешукі,ці "паляцы малы";

патаканне тэрытарыяльным прэтэнзіям суседніх краін да Беларусі;

стварэнне палітычных арганізацый антынацыянальнай накіраванасці;

наумыснае развіцце рускамоунага друку;

раскраданне нацыянальнага багацця і г.д.

Я не адкрыю Амерыкі, калі скажу, што на Беларусі мы маем поуны набор гэтых злачынствау, і ні урад, ні Вярхоуны Савет ніякіх мерау не прымае, а у большасці з іх ямчэ і вінаватыя.

Дык што ж рабіць? Думае пра гэта кожны свядомы беларус. І я задаю некалькі пытанняу аутарам ідэі стварэння так званых "Трыбуналау Нацыянальнага Гонару",як карных органау за антынацыянальную дзейнасць.

Пытанне першае.

Дзе і калі узнікла гэтая ідэя?

Адказ.

Ідэя узнікла у стольным Менску у жніуні 1992 года.

Пытанне другое.

Што гэта за ідэя і што гэта за трыбуналы?

Адказ.

Сутнасць ідэі заключаецца у тым, што, калі ужо ні урад, ні парламент не хочуць весці барацьбу з антынацыянальнымі сіламі і антынацыянальнай дзейнасцю, а у дадатак да усяго і самі робяць антынацыянальныя учынкі, то справу барацьбы за інтарэсы нацыі павінны павесці нейкія іншыя сілы.Ідэялагічная барацьба супраць антынацыянальнай дзейнасці вядзецца БНФ і многімі дэмакратычнымі партыямі і вядзецца дауно. Але гэтая барацьба не ідзе далей старонак газет і парламенцкіх прамоу, мае пакуль што не значнае практычнае выражэнне.

Сутнасць увядзення "Трыбуналау ..."заключаецца у стварэнні органау практычнага супрацьдзеяння антынацыянальным сілам.

Трыбуналы ствараюцца нацыянальнымі сіламі ва усіх абласцях і раенах Беларусі і маюць двухпавярховую структуру.Светлы паверх - лягальны.Ен займаецца выкрыццем антынацыянальных учынкау прыватных асоб, партый і рухау, зборам кампрамату і перадачай вінаватых у афіцыйныя суды і іншыя органы улады. Цемны паверх - нелягальны. Займаецца самастойным разборам антынацыянальных злачынствау, па якіх дзяржаўныя органы мерау не прынялі, і прывядзеннем у выкананне прысудау за гэтыя злачынствы.

Спосабы уздзеяння на злачынцау могуць быць:

маральныя;

эканамічныя;

фізічныя.

Маральныя спосабы уздзеяння, гэта, галоуным чынам - папярэджанне асобы, пра тое, што яна павінна спыніць антынацыянальную дзейнасць.

Эканамічныя спосабы уздзеяння, гэта - спагнанне штрафу з вінаватых на карысць адной з нацыянальных арганізацый альбо дзяржавы, у залежнасці ад таго, у якой галіне нанесена шкода. Напрыклад, штрафы за выступленні супраць мовы, або заклік да двухмоуя, можна спаганяць на карысць ТБМ. Калі ж асоба не хоча плаціць, то ей наносіцца матэрыяльная шкода на суму у шмат разоу большую.

Фізічныя спосабы уздзеяння тлумачыць няма патрэбы,хіба што варта сказаць, што злосныя ворагі беларускай нацыі павінны прыгаворвацца да страты.

Зразумела, што цемныя паверхі трыбуналау ніяк не могуць складацца з тых самых людзей, што і светлыя.Для цемных паверхау трыбуналау неабхлдна самая жорсткая канспірацыя, у той час, як светлыя паверхі павінны весці самае шырокае супрацоуніцтва з усімі афіцыйнымі органамі улады. Радцы цемных паверхау павінны ведаць радцау адпаведных светлых паверхау,а самі заставацца невядомымі.

Такая вось ідэя. Але узнікаюць пярэчанні.

Пярэчанне першае.

Ідэя выводзіць,як быццам,на палітычны тэрарызм.Ці так гэта?

Адказ.

Ці з'яуляецца палітыкай барацьба чалавека за самазахаванне? Не. Ці з'яуляецца палітыкай барацьба нацыі за самазахаванне? Таксама не. Ці з'яуляецца самаабарона тэрарызмам? Вядома не. Таму гаварыць пра палітычны тэрарызм не выпадае.

Пярэчанне другое.

Ідэя трыбуналау прадугледжвае вырашэнне палітычных пытанняу гвалтоунымі сродкамі.

Адказ.

Але мы ужо паказалі, што палітыкі у барацьбе за самазахаванне няма, а ці ёсць гвалт? Ёсць, але гэта гвалт якраз над тымі,хто гвалціу і прадаужае гвалціць нашу нацыю.Гэты гвалт - ратунак ад больш страшнага гвалту.

Пярэчанне трэцяе.

Дзейнасць трыбуналау будзе не законнай.

Адказ.

Трыбуналы будуць дзейнічаць у рамках закона да тога часу, пакуль закон будзе бараніць нацыю. Калі ж закон перастане яе бараніць, то ен ужо не будзе больш законам, а таму парушэнне яго не будзе беззаконнем.

Пярэчанне чацвертае.

Дзейнасць трыбуналау - самасуд.

Адказ.

Склад трыбуналау будзе дазваляць выканаць усе юрыдычныя умоунасці.Кожны будзе мець права апраудацца. Трыбуналы будуць мець свой кодэкс.

Пярэчанне пятае.

Няма такой арганізацыі, якая пайшла б на стварэнне трыбуналау. Хіба БНФ?

Адказ.

Не, толькі не БНФ. БНФ залішне памяркоуны. Яго палітыка - палітыка інтэлігентнай апазіцыі.Яго метады - парламенцкія дэбаты,мітынгі і рэзалюцыі.БНФ залішне паважае закон,каб стварыць трыбуналы.У нетрах нацыянальнага нігілізму выспелі новыя сілы.

Пярэчанне шостае.

Дзейнасць трыбуналау прывядзе да міжнацыянальнай варожасці, а то і да грамадзянскай вайны.

Адказ.

Мы гаворым пра Трыбуналы Нацыянальнага Гонару беларускай нацыі.Таму дзейнасць іх будзе перш за усе замыкацца на тых людзей, якія называюць сябе беларусамі. Трыбуналы не збіраюцца прымушаць рускіх ці палякау любіць Беларусь і нашую мову, але і не дазволяць шкодзіць ім.

Калі пачнецца дзейнасць трыбуналау, вы убачыце,што праз іх жорны пройдуць, галоуным чынам, нашы дамарошчаныя рэнегаты і здраднікі нашай нацыі.

Пытанне апошняе.

Калі пачнецца дзейнасць трыбуналау?

Адказ.

Мы будзем адцягваць яе, колькі зможам, але, калі адчуем рэальную пагрозу існаванню нацыі, усе паверхі трыбуналау прыйдуць у рух.

З аутарамі гутарыу Вацлау Сэрпінскі.

П Р Ы С Я Г А,
парад кім і каму прымаюць яе беларускія жаунеры

Неузабаве маладыя беларускія жаунеры у чарговы раз прымуць прысягу на вернасць Рэспубліцы Беларусь і яе народу.Да 31 снежня 1992 года да прысягі на вернасць Беларусі будуць прыведзены афіцэры,але у беларускай прэсе раз-пораз падымаецца пытанне пра тэкст прысягі.Зараз беларускія жаунеры прымаюць прысягу у адпаведнасці з наступным тэкстам:

ВАЙСКОВАЯ ПРЫСЯГА

Я, (прозвішча, імя, імя па бацьку), паступаючы на вайсковую службу, прысягаю на вернасць Рэспубліцы Беларусь і яе народу.

Клянуся свята выконваць Канстытуцыю і Законы Рэспублікі Беларусь, вайсковыя статуты,загады камандзірау і начальнікау,высока несці гонар і годнасць воіна, не шкадуючы свайго жыцця абараняць народ і дзяржауныя інтарэсы Рэспублікі Беларусь.

Абавязуюся праходзіць вайсковую службу у любым месцы на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь ці за яе межамі, куды мяне накіруе Урад Рэспублікі Беларусь.

Але міністра абароны Рэспублікі Беларусь гэты тэкст чамусьці не задавальняе. Ен збіраецца прымаць прысягу па нейкаму іншаму тэксту. Чаму не задавальняе міністра гэты тэкст? Магчыма таму, што тэкст вельмі спакойны, няма ніякай ідэялагічнай накіраванасці. Сапрауды тэкст спакойны. Жаунер, які прымае прысягу, клянецца абараняць і дзяржауныя інтарэсы Беларусі. Клянецца.А што будзе, калі ен не датрымае сваей клятвы? Хто сведка на зямлі ці на небе яго вернасці? З тэксту гэтага не відно. Клянецца і усе. І тут перш , чым гаварыць далей, варта прыгадаць яшчэ адзін тэкст беларускай вайсковай прысягі - прысягі БКА. Прыводзім і гэты тэкст.

П Р Ы С Я Г А   Б К А

Я, жаунер Беларускай Краевай Абароны, прысягаю на Усемагутнага Бога і на жаунерскі гонар,што буду верна служыць свайму Беларускаму Народу,сумленна і прыкладна выконваць усе загады сваіх камандзірау і начальнікау.

Я прысягаю, што не выпушчу з рук сваіх зброю да тых пор, пакуль не будзе устаноулены поуны супакой і бяспека у нашых селах і гарадах, пакуль не будзе знішчаны на нашай зямлі апошні вораг Беларускага Народа. Так мне памажы, Божа!

Згодна з абодвума тэкстамі жаунер абяцае практычна адно і тое ж, сумленна выконваць статуты,загады камандзірау і начальнікау, абараняць народ і Радзіму. Другі тэкст некалькі адрозніваецца мовай і эмоцыямі (папраука на час), але не гэта галоунае.Галоунае іншае. У другім тэксце есць нешта такое,чаго няма у першым, а менавіта:жаунер БКА прысягае на вернасць свайму народу і прысягае перад самымі высокімі сведкамі, прысягае перад Богам на небе і перад гонарам жаунера на зямлі. І гэта надае яго прысязе большую моц і грунтоунасць.Жаунер адчувае сваю прысягу штодзенна. І толькі страціушы сумленне і гонар, і прыдбаушы гнеу Божы, можна тую прысягу парушыць.

Дык які ж павінен быць тэкст. Мо варта было б пачаць:

" Я, (прозвішча, імя, імя па бацьку) паступаючы на вайсковую службу, перад Усемагутным Богам, беларускім народам,уласным сумленнем і гонарам жаунера,прысягаю на вернасць Рэспубліцы Беларусь і яе народу..."

Нічога страшнага, калі трапяцца атэісты, язык не адваліцца.

Не лішнім быу бы і абзац у канцы:

" ... Калі ж я адступлю ад гэтай сваей прысягі, хай спасцігне мяне гнеу і пагарда майго народа і кара Божая."

Безумоуна над гэтымі прапановамі можна спрачацца, але кожны свядомы беларус, прымаючы прысягу, усяроуна прамовіць іх у душы, нават, калі у тэксце іх і не будзе.

Яраслау Грынькевіч

П Р Ы С Я Г А

Перад Богам Усявышнім і роднай зямлею
Я табе прысягаю, радзімы мой край,
Прысягаю і сілай, і думкай сваею,
І гарачай крывею, і шляхам у рай,

Прысягаю палеткам і нівам жытневым,
І табе, памяць прадзедау, легшых у дол,
І сцюдзеным завеям, і кветкам вясновым,
І табе, роднай хаты амшалы вугол.

Прысягаю сягоння, і заутра, і учора,
За усе дні, што пражыу і яшчэ пражыву,
Што нідзе і ніколі, ні у шчасці, ні у горы,
І ні у сне паусвядомым, і ні наяву

Ні на крок не сыду я са шляху змагання,
Ні на міг не схаваю мяча і пяра,
Не пачую ні модлау, ні слоу апраудання
Аж да тога, пакуль не настане пара.

Што мая Беларусь перарве усе аковы,
І зазьяе спрадвечнаю славай сваей,
І з кайданау праклятых паробіць падковы
Для імклівых дрыкгантау Пагоні святой.

І не здолець мяне, ані сілай, ні здрадай,
Ні агнем, ні мячом, ні лісліваи маной,
Не купіць ні рублем, ні жытлом, ні пасадай,
Не зламаць ні у любові, ні у веры святой,

Я дайду і аддам і жыцце, і натхненне,
І зраблю нават тое, што нельга зрабіць,
Хай памру без надзей на грахоу адпушчэнне,
Ды усяроуна адну яе буду любіць,
Беларусь і па смерці я буду любіць.

Станіслау Суднік

Дзеці тваё, Беларусь.

С І Б І Р С К А Я   К Л Я Ш Т А Р Н А Я   "Л І Т В А"

У 17-ым стагоддзі палонных з Вялікага Княства Літоускага звычайна высылалі у Сібір,каб заваеуваць для Маскоушчыны і трымаць у пакоры багаты край.А тых "которые увечные и старые и государевой службы служить не могут" ваяводы пастрыгалі у манахі "для смертного часу".Такім чынам і кляштары у Сібіры складваліся у большасці з былых вояу ВКЛ,якія жылі зусім не па царкоунай цікмянасці.

Пасля смелага рэйду войск ВКЛ па Салавецкіх радовішчах ад іх адстау нехта Міхаіл. Калі ен трапіу да маскоуцау,то сказау, што ен рускі казак, а родам чарнігавец. Яго адаслалі у Салавецкі кляштар і пастрыглі у інакі пад імем Мітрафана. Там Мітрафан Чаркашэнін жыу"скрытна",пакуль туды не трапіу Мацюша Андрахоускі якога пастрыглі у інакі пад імем Малафей(Малах).Яны пасябравалі, але 8-га лютага 1632 года Малафей Паляк прыйшоу да Салавецкіх уладау і заявіу, што Мітрафан Чаркашэнін ніколі не быу праваслауным. На допыце Мітрафан прызнауся, што "уроженец де он Литовского города Прилук, вотчины Збаравскага князя села Турбова", а "крещения своего, как его крестили не помнит". У сваю ж чаргу ен паказау на свайго былога "сябра", "что Малафей послан из Польши к Москве от отца своего для великого дела и живет будто он Малафей в монастыре от королевича". Прысуд быу кароткі. Салавецкія улады выслалі абодвух у "калодках" у Сібір - Мітрафана Чаркашэніна на Верхатур'е у Нікольскі кляштар, а Малафея Паляка у Табольскі Знаменскі кляштар, у якім манахі у большасці былі з ліцвінау.

У 1637 годзе чарнец Табольскага Знаменскага кляштара аб'явіу за сабой "слово и дело", што у Маскоускай дзяржаве неадкладна падлягала следству. Але Малах заявіу, што пра усе распавядзе у Маскве, бо мабыць такім чынам жадау вызваліць сябе з Сібіры.

Пасля допытау з катаваннямі Малах паказау што ведае "царское дело" на сасланых літоускіх старцау і "пагадзіуся" усе распавесці і у Табольску.

Калі у Табольску стала вядома, што маскоуцы рушылі на Смаленск, то Малах звярнууся да чорнага папа - ліцвіна Галакціена з пытаннем,чаму у кляштары "не поют молебнов, что б Бог поручил Смоленск государю". На гэта Галакціен адказау з лютасцю: "пошли де государевы люди под Смоленск и им по их де правде так и будет" і паказау Малаху проста у келлі вялікую дулю , дадаушы "вот что им будет". А на запытанне Малаха чаму "Бога не молят о государевом здоровье" Галакціен адрэзау:"А тебя кто об этом спрашивает?" На што Малах зауважыу, што старцы атрымліваюць "государево жалование, а за государево многолетнее здравие Бога не молят: в понедельник,среду и пятницу молебнов не поют против того, как на Руси это делается". Але Галакціен як бы не чуу яго, бо у думках сягау на муры Смаленска, каб быць сярод абаронцау ад маскоускае навалы і таму ізноу адказау: "послал де ратных людей под Смоленск патриарх да старцев сын (цар Міхаіл Федаравіч), захотели де Литвы взять, - вот де что им будет" і ізноу тыцкнуу пад нос Малаху дулю. Малах з даносам кінууся да келара Аркадзя, але той, як сапрауды ліцвін зняважліва адказау: "Черт де тебя спрашивает - знал бы себя, от черта ты прыехал." Тады Малах звярнууся да самога архіяпіскапа Нектарыя (у міры Мікалай) які быу родам з Асташкава,што упамінаецца у неуміручай "Энеідзе навыварат". Каб зліквідаваць канфлікт Нектарый пераводзіць Галакціена у Енісейскі астрог. Ліцвіны, паводле свайго звычаю, вырашылі адзначыць ягоны ад'езд.Набралі ежы і гарэлкі ды балявалі да раніцы. Адзін Малах сядзеу за кляштарнай брамай. На світанні да яго выйшлі на падпітку ліцвіны - старцы Капітон і Міхаіл. Капітон з пагардай кінуу Малаху, шо Галакціена адсылаюць з-за яго "худого доводчика" і,што ен "Малах забыл свою веру и набрался де русского собачьего духу", а Міхаіл дадау, што і яго калісьці Суздальскі архіяпіскап Іосіф за тое,што "своей веры не забыл, а хотел ехать в Литву" ды з ім яшчэ некалькі дзесяткау ліцвінау "разослал в Сибирь", таму што "вывернулся такой же доводчик как Малох".

Даследчык Сібірскай гісторыі М.Аглоблін пасля цытавання радкоу з гэтай справы здзіулена усклікае:"Дальше такого проявления ненависти к руским трудно пойти".Што ж нянавісць на пустым месцы не з'яуляецца.

Абпляваны Малах ідзе з даносам у ваяводскую канцылярыю.

Па справе праходзілі і ліцвіны-старцы Нафанаіл ды Герасім.

Як зазначыу П.Буцінскі: "Хотя они и принимали православие,но душе оставались католиками, с презрением относились к иноческим правилам русских православных монастырей и к самим русским, вели беспутную жизнь, а потому никакие меры архиепископов не в состоянии были поднять нравственный уровень Сибирских монастырей до тех пор, пока последние пополнялись ссыльными".

г. Якуцк

Алесь Баркоускі, паводле

1. Буцинский П. Н.
"Сибирские архиепископы: Макарий, Нектарий, Герасим (1625-1650 г.г.)" - Харкау 1891
2. "Русская историческая библиотека" Т-II. Сиб-1875
3. Оглоблин Н. Н.
"Заговор Томской "Литвы" в 1634 г." - Кіеу 1894 г.
4. Бываеускі Н.
"Воровские лихие дела" "Литвы" у Сібіры (1620, 1634 і др. г.г.) - "Маладняк" 1925 г. N 6

*   *
*

18 кастрычніка у гарнізонным доме афіцэрау горада Прыазерска адбылася чарговая сустрэча беларускіх афіцэрау Прыазерскага гарнізона. Сустрэча мела мэтай разгледзець праекты законау, якія выносяцца на чарговую сесію Вярхоунага Савета Рэспублікі Беларусь, па вайсковых пытаннях.

Праекты законау зусім нядауна былі дастаулены у Прыазерск спецыяльным пасыльным

Прызнаушы у цэлым праекты законау неблагімі большасць афіцэрау выказала абурэнне рускай мовай праектау. Дакуль жа мы будзем не паважаць самі сябе? Дакуль жа дзяржауныя акты незалежнай краіны будзем множыць на замежнай мове? Калі ужо у камісіях Вярхоунага Савета не ведаюць мовы, то няхай перакладчыкау наймаюць, пажадана за свой кошт.

ДРУГІ УСЕБЕЛАРУСКІ КАНГРЭС

Другі Усебеларускі Кангрэс - гэта адзін з этапау барацьбы беларускага народа за сваю нацыянальную і дзяржаўную самастойнасць, барацьбы за самазахаванне, за выжыванне.Каб глыбей зразумець неабходнасць і гістарычную важнасць Другога Усебеларускага Кангрэсу неабходна прагледзець гістарычныя падзеі, якія разгортваліся на Беларусі на працягу шматлікіх стагоддзяу і якія нарэшце прывялі да гэтага векапомнага здарэння, якім укаранавауся беларускі вызвольна-адраджэнскі рух, у сярэдзіне нашага 20-га стагоддзя.

Па свайму паходжанню і складу беларускі народ з'яуляецца абсалютна асобным славянскім народам. Ен мае слаўную гісторыю. Узлет нашай цывілізацыі адбыуся тады, калі і Польшча, і Расія танулі яшчэ у нетрах цемрашальства.Але павярнулася кола гісторыі і, як Рым упау перад варварамі,так і ВКЛ упала перад польскімі езуітамі і маскоускімі ордамі.Упала дзяржава,але не упау народ. І, як толькі грымнула Лютауская рэвалюцыя у Расійскай імперыі і заваліуся царызм, беларускі народ падняу галаву.Стыхійна паустаюць беларускія арганізацыі, літаратурныя і мастацкія згуртаванні, вайсковыя аддзелы, мясцовыя рады, і, нарэшце, адбываецца нечуваная дасюль падзея, склікаецца Першы Усебеларускі Кангрэс, Беларускае Усенароднае Веча у сталічным горадзе Менску. Кангрэс рашуча становіцца на пазіцыю аднаулення беларускай дзяржаунасці і выбірае Раду Кангрэсу, але бальшавікі узброенай сілай разганяюць Кангрэс. Тады Рада Кангрэсу пераутвараецца у Раду Беларускай Народнай Рэспублікі і сабраушыся на паседжанне пад аховай узброеных чыгуначнікау у Менскім чыгуначным дэпо выдае гістарычную Устаўную Грамату 25-га сакавіка 1918 года, дзе абвяшчае Беларусь незалежнай дзяржавай, у форме Беларускай Народнай Рэспублікі, і звяртаецца да свабодалюбівых народау свету падтрымаць маладую Беларускую Рэспубліку супраць націску бальшавіцкай Масквы. Але свет маучыць,а Польшча замест падтрымкі, у хаурусе з той жа бальшавіцкай Масквой,сілай зброі задушваюць Беларускую дзяржаву і раздзіраюць яе на кавалкі,падзяліушы між сабой ганебным Рыжскім трактатам у 1921 годзе.

У заходняй частцы Беларусі, захопленай Польшчай, пачынаецца агульнае знішчэнне усяго беларускага:зачыняюцца беларускія школы, забараняюцца беларускія арганізацыі. Шляхам масавага тэрору польскі урад разграміу Беларускую Сялянска-Работніцкую Грамаду. Беларусы пазбауляюцца прадстауніцтва у Сенаце. Ліквідуюцца усе беларускія палітычныя, грамадскія, культурныя і гаспадарчыя арганізацыі і установы. Забараняецца беларусам купляць зямлю не толькі у Беларусі (на крэсах усходніх,як называюць палякі гэты абшар), але і перадаваць у спадчыну. Пачынаецца самая жорская паланізацыя праз урадавыя чыннікі і каталіцкі польскі касцел. Незадаволенымі беларусамі перапауняюцца турмы і канцлагер у Картузскай Бярозе.

Ва усходняй частцы Беларусі,бальшавікі стварылі, так званую Беларускую Савецкую Сацыялістычную Рэспубліку, хаця і на вельмі абрэзанай куртатай тэрыторыі. Стварылі фікцыю беларускага ураду, які на самай справе быу марыянеткай Масквы.Але на самых пачатках, асабліва у часы НЭПа, беларусы шырока разгарнулі нацыянальную дзейнасць: было адроджана беларускае школьніцтва, створаны вышэйшыя навучальныя установы, Акадэмія Навук.Арганізавауся беларускі тэатр, пашыраецца беларуская навуковая і мастацкая творчасць, квітнее літаратура. Справаводства пераводзіцца на беларускую мову...

У Заходняй Беларусі і за межамі узнікае вера, што бальшавікі сапрауды адмовіліся ад расейскага імперыялізму, што на Беларусі сапрауды расцвітае і гартуецца новая Беларусь. Паверылі гэтаму і сябры эміграцыйнага ураду БНР і на канферэнцыі 15 кастрычніка 1925 года у Берліне, вынеслі наступныя дзве пастановы:

1-ая пастанова прынятая на паседжанні Рады Народных Міністрау БНР. Дня 15-га кастрычніка 1925 года у Берліне.

У свядомасці таго, што улада сялян і работнікау, замацаваная у Менску - сталіцы Радавай Беларусі - сапрауды імкнецца адрадзіць беларускі народ культурна, эканамічна і дзяржауна, што Радавая Беларусь есць адзіная рэальная сіла, якая можа вызваліць Заходнюю Беларусь ад польскага іга, у поуным паразуменні з краевымі арганізацыямі, пастанавілі: спыніць існаванне ураду БНР і прызнаць Менск адзіным цэнтрам нацыянальна-дзяржаунага адраджэння Беларусі.

Пастанову падпісалі: А.Цвікевіч.Старшыня Рады Міністрау БНР.
Л.Заяц. Дзяржауны Кантралер БНР.
І.Пракулевіч. Дзяржауны Сакратар БНР.

2-гая пастанова прынятая на паседжанні Рады Народных Міністрау БНР. Дня 15-га кастрычніка 1925 года у Берліне.

У звязку з сучасным становішчам Беларусі,заходняя частка якой знаходзіцца пад акупацыяй Польшчы, а усходняя творыць Беларускую Савецкую Рэспубліку у складзе Сацыялістычнага Савецкага Саюза,у мэтах аб'яднання усіх сіл народа для яго поунага нацыянальна-сацыяльнага вызвалення, у поуным паразуменні з краевымі беларускімі арганізацыямі, пастанавілі абвесціць ад сенняшняга дня урад БНР зліквідаваным і спыніушым сваю дзейнасць.

Пастанову падпісалі: А.Цвікевіч, Л.Заяц, І.Пракулевіч,
В.Захарка.

У гэты самы дзень адбылася, так званая, другая палітычная нарада на якой прысутнічалі усе сябры Рады і Ураду БНР.На гэтую нараду былі запрошаны прадстаунікі ад БССР - Ульянау і Жылуновіч, якія і прынялі мандаты і пячаткі Рады БНР.

Такім чынам спыніу сваю дзейнасць апошні легітымны Урад Беларускай Народнай Рэспублікі,а сябры яго супольна,амаль з усімі сябрамі Рады БНР вярнуліся з эміграцыі у Менск, спадзяючыся шчыра прылажыцца да адбудовы роднага краю.

Аднак, за гэтую памылку прыйшлося дорага расплаціцца. Чакаць прыйшлося не доуга: з 1929-30 гадоу бальшавікі пачалі масавы крывавы разгром усяго нацыянальна-беларускага.

Мільены беларусау, незалежна ад становішча, адукацыі, партыйнай прыналежнасці былі рэпрасаваныя. Тысячы і тысячы беларускай інтэлігенцыі,сялян і работнікау былі растраляныя без ніякай віны, а толькі за тое, што яны былі беларусамі. Тысячы і тысячы высланы у тундру і тайгу Сібіру на пагібель у канцэнтрацыйных лагерах ад здзекау, голаду і марозау.

Рэлігійнае жыцце было поунасцю зліквідавана.Беларуская мова паступова пачала знікаць з прэсы, справаводства, са школау. І нарэшце Беларусьператварылася у такую самую маскоускую каланію, якой была у царскай Расіі. Ізноу пачалося, але яшчэ з большым размахам,нішчэнне помнікау беларускай гісторыі і культуры. Ізноу пачалося вынішчэнне усяго,што было беларускае. Беларуская гісторыя была забаронена зусім , як неіснуючая. Хвалі крывавага тэрору адна за другой пракочваліся праз Беларусь, змываючы усе сляды беларускасці, а у 1939 годзе перакаціліся і на вызваленую ад палякау Заходнюю Беларусь,дзе нішчылася усе беларускае, што яшчэ не было знішчана палякамі. І мімаволі хочацца запытаць: што і як магло вытрымаць гэты крывавы забойчы тэрор? І тут жа выплывае вельмі просты адказ: беларускі народ! Народ-волат! Народ неуміручы, бо ен вытрымау усе гэтыя здзекі, забойствы, гвалт, і як толькі надарылася першая нагода, рашуча падняуся на абарону сваіх чалавечых і народных правоу. Як толькі ураган другой сусветнай вайны пракаціуся праз Беларусь, пачауся рух нацыянальнага адраджэння. Беларускія актывісты на месцах, у гарадах і селах, адразу з вялікім уздымам узяліся за адбудову краіны: паустаюць беларускія гарадскія, раенныя і акруговыя управы, паліцыя, школы, сацыяльная апека, медыцынская абслуга, вайсковыя аддзелы.

У Берліне 19 чэрвеня 1941 года склікаецца нарада прадстаунікоу беларускай эміграцыі і беларусау з Польшчы, і утвараецца Беларускі Нацыянальны Цэнтр, з мэтай планавання, каардынацыі і кіравання беларускай нацыянальна-вызвольнай працай.

У 1942 годзе у Менску адбываецца Праваслауны Усебеларускі Сабор, які пастанауляе арганізаваць Беларускую Аутакефальную Праваслауную Царкву. Паустае Беларуская Народная Самапомач з шырокай сеткай сваіх аддзелау па усей Беларусі.Паустае масавая маладзежная арганізацыя - Саюз Беларускай Моладзі (СБМ),з цэнтрам у сталічным Менску. Утвараюцца аддзелы Беларускай Самааховы і абаронныя вескі для барацьбы з бальшавіцкімі бандамі. Усе гэта патрабуе большай каардынацыі і узаемадапамогі,чым мог даць Беларускі Нацыянальны Цэнтр, і з гэтай мэтай беларускім актывам утвараецца Беларуская Цэнтральная Рада,як Нацыянальна-Беларуская краевае кірауніцтва.Прэзідэнтам БЦР выбіраецца прафесар Радаслау Астроускі,удзельнік Першага Усебеларускага Кангрэсу і сябра Рады Случчыны у 1920 годзе.

Беларуская Цэнтральная Рада арганізоувае свой адміністрацыйны апарат у форме Намесніцтвау БЦР у акругах. Пераймае кірауніцтва школьніцтвам,аховай здароуя,судамі,сацыяльнай апекай ды праводзіць мабілізацыю у сваю нацыянальную армію - Беларускую Краевую Абарону (БКА). Пад кірауніцтвам БЦР, беларускі нацыянальны уздым набывае небывалыя дасюль памеры: беларуская моладзь у школе і у шэрагах СБМ,набывае веды аб беларускай гісторыі і традыцыях. Беларуская Краевая Абарона,супольна з Беларускай Паліцыяй рашуча і паспяхова становіцца у абароне беларускай вескі ад рабунку і гвалту партызанскіх бандау і немцау. Беларус пачынае ганарыцца тым, што ен беларус. Агульная беларуская нацыянальная самасвядомасць, за гэты кароткі перыяд,уздымаецца на небывалую вышыню, доказам гэтаму сенняшняя (пасляваенная) арганізаваная і нацыянальна свядомая беларуская эміграцыя.

Падбадзераная такім нацыянальна-патрыятычным уздымам, БЦР, склікае 27-га чэрвеня 1944 году Другі Усебеларускі Кангрэс у сталічным Менску.

Галоунымі мэтамі склікання Другога Усебеларускага Кангрэсу былі:

па-першае:пацвердзіць правамоцнасць пастановау Першага Усебеларускага Кангрэсу і Рады БНР аб волі беларускага народа жыць самастойна і ратыфікаваць акт 25 сакавіка 1918 года, які толькі пасля гэтага набывау статус легітымнасці.

па-другое:паведаміць усе урады і народы свету аб скасаванні усіх дагаворау і трактатау зробленых Масквой і Варшавай ад імя беларускага народа.

па-трэцяе:прааналізаваць і ацаніць працу прароблёную Беларускай Цэнтральнай Радай на чале з прэзідэнтам Радаславам Астроускім, і выбраць новы урад.

27 чэрвеня 1944 года, роуна 47 гадоу таму,а восьмай гадзіне раніцы, у зале гарадскога тэатра, у сталічным горадзе Менску, пад аховай курсантау Беларускай Афіцэрскай Школы,пачалося першае паседжанне Другога Усебеларускага Народнага Кангрэсу. З усіх куткоу Беларусі з'ехаліся 1039 народных дэлегатау каб вырашаць долю сваей Бацькаушчыны і народа.Ехалі, часта рызыкуючы жыццем, бо прабіваліся праз бандыцкія засады і заслоны. Ехалі на Кангрэс, на Усенароднае Веча, бо гэтага вымагау нацыянальны абавязак. Ехалі свеламыя адказнасці хвіліны, каб выканаць волю беларускага народа.

Дэлегаты, якія прыбылі на Другі Усебеларускі Кангрэс прадстауляли Беларусь поунасцю у яе этнаграфічных межах, гэтаму сведчыць пералік акругау выслаушых сваіх прадстаунікоу: Менская, Лідская, Наваградская, Баранавіцкая, Слонімская,Ганцавіцкая, Глыбоцкая, Слуцкая, Вілейская, Берасцейская, Пінская,Кобрынская, Віленская, Смаргонская, Гарадзенская, Магілеуская,Бабруйская, Смаленская, Віцебская, Барысауская, Бранская, Чарнігауская, Арлоуская, Гомельская, Аршанская. Таксама, прыслалі дэлегатау беларускія асяродкі з Рыгі, Лодзі, Варшавы, Кракава, Кенігсберга, Вены і Берліна. І усе гэта у час бамбежак,бандыцкага разгулу усякага роду і масцей, ды набліжаючагася фронту.

Паседжанне 2-га Усебеларускага Кангрэсу адкрыу Прэзідэнт БЦР прафесар Радаслау Астроускі наступнымі словамі:

Грамадзяне! Другі Усебеларускі Кангрэс абвяшчаю адкрытым.Вітаю Вас, дэлегаты і дэлегаткі, як прадстаунікоу беларускага народа, якія сабраліся тут, у сталіцы Беларусі, для вырашэння важных праблемау будучыні нашага народа і Бацькаушчыны. Жадаю Вам, адначасна, ад імя БЦР поспеху у Вашай працы.

Для кіравання працаю Кангрэсу Вам, перадусім, неабходна выбраць прэзідыум Кангрэсу, дзеля чаго прашу Вас назваць кандыдатуры.

Падаецца кандыдатура дацэнта Яухіма Кіпеля.

Праз агульную акламацыю прэзідэнтам Кангрэсу абіраецца спадар Я.Кіпель. Ен дзякуе дэлегатам за гонар і давер, выклікае у прэзідыум Кангрэсу былых удзельнікау Першага Усебеларускага Кангрэсу і пасля кароткай прамовы перадае слова прэзідэнту БЦР для справаздачы аб дзейнасці і дасягненнях БЦР.

Прэзідэнт БЦР Р.Астроускі дае шырокую справаздачу аб дзейнасці БЦР ва усіх галінах грамадскага жыцця: палітычнай, сацыяльнай, адукацыйнай, навуковай, вайсковай,і у канцы прамовы ен кажа: "Наколькі праца, зробленая БЦР, а таксама яе агульная па-

літыка была дастатковай і правільнай, вырашайце самі, я толькі тут павінен сцвердзіць, што свой абавязак перад Бацькаушчынай і беларускім народам БЦР выканала чэсна, у меру сваіх сілау і магчымасцей. На гэтым я, як прэзідэнт, і Беларуская Цэнтральная Рада свае паунамоцтвы складаем перад Кангрэсам. Далейшы лес Беларусі у Вашых руках... "

У дыскусіі па справаздачы прэзідэнта з прамовамі выступілі спадары Э.Ясюк, палкоунік К Дз[illegible]дау і прэзідэнт Кангрэсу Я.Кіпель. Кожны з прамоуцау прыхільна адзывауся аб праробленай працы БЦР і прапанавау выказаць давер і прасіць Цэнтральную Раду надалей заставацца на сваім пасту, таксама прасіць прэзідэнта, каб і надалей заставауся прэзідэнтам. Гэтыя прапановы падтрымліваюцца бурнымі воплескамі.

Прэзідэнт Кангрэсу абвяшчае, што у прэзідыум паступіла наступная прапанова: "Другі Усебеларускі Кангрэс сцвярджае, што з гэтага моманту БЦР з прэзідэнтам Радаслвам Астроускім начале з'яуляецца адзіным правамоцным прадстауніцтвам беларускага народа". Ен ставіць гэтую прапанову на галасаванне. Прапанова прымаецца аднагалосна. У гэты час дэлегат з Вільні доктар Ф.Грышкевіч выгуквае: "Няхай жыве сучасны прэзідэнт БЦР і будучы пажыццевы прэзідэнт Беларускай Народнай Рэспублікі прафесар Радаслау Астроускі!" Дэлегаты адказваюць бурнымі воплескамі.

Пасля выбіраюцца мандатная і рэзалюцыйная камісіі.

Затым зачытваюцца паступіушыя прывітанні: ад БКА, ад Кенігсбергскага аддзелу Беларускай Народнай Самапомачы, ад жаунерау службы парадку Усходняга фронту, ад генеральнага камісара генерала фон Готберга, ад Саюзу Беларускай Моладзі, ад сялян і работнікау, ад Беларускага Праваслаунага духавенства, ад евангельскіх хрысціян-баптыстау, ад Рыма-Каталіцкага духавенства.

Выступае з прамовай віца-прэзідэнт БЦР магістр М.Шкяленак аб расейска-польскіх дамовах, аб шкодзе нанесенай Беларусі, аб Рыжскім трактаце і аб нашым адказе на гэта. У дыскусіі пра прамове выступаюць: генерал К.Езавітау і доктар Я.Малецкі. На гэтым 1-е паседжанне Другога Усебеларускага Кангрэсу заканчваецца.

2-ое паседжанне Кангрэсу пачалося прамовай сябра БЦР Яугена Калубовіча на тэму "Аб канчатковым разрыве Беларусі з Масквою і аб няуважанні маскоускага голасу у беларускіх справах ". Ен гаворыць аб адказнасці часу, аб фікцыйнай дзяржаунасці БССР, аб каланіяльнай палітыцы Масквы у дачыненні да Беларусі, аб бальшавіцкіх ружовых абяцанках і жорскай рэальнасці, аб знішчэнні беларускага сялянства, работнікау і інтэлегенцыі, аб разгроме беларускай культуры, аб разбурэнні рэлігіі і знішчэнні духавенства і выводзіць вывады і прапановы. У дыскусіі па прамове выступаюць дэлегаты: спадар А.Камар, спадар Анішчык-Чэмер і паэт Лявон Случанін. Усе прамовы суправаджаюцца бурнымі воплескамі.

Па заканчэнні дыскусіі прэзідэнт Кангрэсу Я.Кіпель перадае голас генералу К.Езавітаву, як старшыні рэзалюцыйнай камісіі. Генерал Езавітау зачытвае выпрацаваны камісіяй праект рэзалюцыі:

РЭЗАЛЮЦЫЯ ДРУГОГА УСЕБЕЛАРУСКАГА КАНГРЭСУ

Другі Усебеларускі Кангрэс, сабраушыся у Менску праз чвэрць стагоддзя пасля першага Усебеларускага Кангрэсу і выслухаушы даклады аб падзеях на Беларусі у часе паміж абодвума кангрэсамі аднагалосна пастанавіу:

1. Вызнаць правільнай і зноу падцвердзіць гістарычную пастанову Рады Беларускай Народнай Рэспублікі, якая маючы паунамоцтвы Першага Усебеларускага Кангрэсу 1917 года, на сваім сходзе 25 сакавіка 1918 года урачыстай 3-яй Устаунной Граматай вырашыла аб канчатковым разрыве Беларусі з бальшавіцкай Масквою і Расейскай дзяржавай ва усіх яе формах.

2. Падцвердзіць, што беларускі народ ніколі не прызнавау, не прызнае цяпер і ніколі не прызнае у будучыні за форму свавй беларускай дзяржаунасці накінутую яму маскоускімі захопнікамі форму БССР.

3. Паведаміць усім урадам і народам свету, што голас Масквы і СССР у беларускіх справах не мае ніякай праунай сілы, а усе створаныя Масквою, нібыта беларускія, урады не маюць ніякіх праўных кампетэнцый, бо не прызнаюцца беларускім народам. Таму усе дамовы, ці аднабаковыя пастановы урадау: СССР, былой Польшчы і сучаснага, гэтак званага, эміграцыйнага ураду Польшчы, якія датычаць тэрыторыі Беларусі і беларускага народа, якія былі зроблены раней, або будуць зроблены у будучыні, 2-гі Усебеларускі Кангрэс абвяшчае не маючымі ніякай праунай сілы, як не будуць мець сілы і усялякія іншыя магчымыя спробы падзелу Беларусі з боку іншых дзяржавау і народау.

4. Адзіным прауным прадстауніком беларускага народа і ягонага краю з'яуляецца сення Беларуская Цэнтральная Рада з прэзідэнтам Радаславам Астроускім начале ".

Рэзалюцыя ставіцца на галасаванне і прымаецца аднагалосна.

Пасля кароткага перапынку з заключнай прамовай выступае прэзідэнт БЦР Радаслау Астроускі. Ен кажа:

"Дэлегаткі і дэлегаты! Прыняушы толькі што прачытаную рэзалюцыю 2-гі Усебеларускі Кангрэс тым самым скончыу працу распачатую 1-ым Усебеларускім Кангрэсам, якому бальшавікі не далі магчымасці яе скончыць. Гэты Кангрэс яшчэ раз падцвердзіу правільнасць таго шляху, які выбрау 1-ы Кангрэс. Беларускі народ безупынна, такім чынам, імкнецца да волі і змагаецца за сваю свабоду, а таму ен, асабліва у гэтую, сучасную, цяжкую хвіліну павінен напружыць усе свае сілы для дасягнення гэтае мэты. Мы не хочам, каб вярнуліся старыя парадкі, мы змагаемся за справядлівы лад на свеце, у якім беларускі народ павінен заняць свае пачэснае месца!"

Зала адказвае бурнымі воплескамі.

Тады прэзідэнт прапануе ушанаваць памяць усіх беларусау, аддаушых жыцце за вызваленне Беларусі.

Усе устаюць і наступае хвіліна урачыстай цішыні...

Аркестр іграе беларускі нацыянальны гімн. Усе прысутныя спяваюць: "Мы выйдзем шчыльнымі радамі..."

На развітанне прэзідэнт Кангрэсу Я.Кіпель гаворыць кароткую прамову і на гэтым закрывае Кангрэс са словамі:

Жыве Беларусь!

І у адзін голас нясецца тысячагалосы адказ:

Жыве Беларусь!!!

Уладзімір Шнэк-Случанскі

ХТО ДБАЕ ПРА БЕЛАРУСКІХ АФІЦЭРАУ НА ЭМІГРАЦЫІ

А чаму пра нас трэба дбаць? Мо мы проста не патрэбныя дома, а мо не хочам самі вяртацца?

Хочам. Пра гэта сведчаць дзесяткі тысяч рапартоу, пададзеных у аддзел кадрау Міністэрства Абароны Рэспублікі Беларусь. А ці ж патрэбныя? Вярхоунаму Савету мы не патрэбныя, міністру абароны таксама. А вось Беларускі Народны Фронт і Беларускае Згуртаванне Вайскоуцау утварылі сумесную камісію "Вяртанне". Узначальвае камісію народны дэпутат Рэспублікі Беларусь спадарыня Сяндзянава. Камісія пачала актыуную працу, каб паскорыць вяртанне беларускіх афіцэрау на Радзіму.

Добра, гэта органы улады, партыі, а што думае народ? Ці патрэбны мы свайму народу? На маю думку, добра адказвае на гэтае пытанне ліст намесніка старшыні па культуры і быце калгаса "Аусянка" Пятра Канаплева. Прыводзім ліст даслоуна:

"Добры дзень, дарагія землякі, Ігар і Станіслау.

Прачытау у "Народнай газеце" пад рубрыкай "Ліст з Казахстана" пра тое, што многія беларускія сем'і мараць вярнуцца на родную Беларусь, і вырашыу напісаць вам ліст. Адрасы вашыя дау Макаловіч Іван Пятровіч, намеснік галоунага рэдактара.

Піша вам намеснік старшыні па культуры і быце калгаса "Аусянка" Канаплеу Петр. Інфармацыя у мяне наступная.

У нашай гаспадарцы год назад пабудаваны цудоуны Палац культуры. Зараз патрэбны спецыялісты такіх прафесій, як харэограф, тэатрал, музыканты, якія валодаюць акардэонам, баянам, фартэп'яна. Спецыялістам выдзяляецца жылле з усімі выгодамі-гэта трохпакаевая ці чатырохпакаевая кватэра з правам будучага выкупу. Калі хто жадае мець уласную хату, маецца некалькі катэтджау, але усе сталярныя работы неабходна дарабіць самім. Неабходныя для гэтых мэтау матэрыялы калгас дае.

На тэрыторыі гаспадаркі маюцца дзве школы: няпоуная сярэдняя і сярэдняя, дзіцячы садок, спарткомплекс з плавацельным басейнам. Гаспадарка знаходзіцца за дваццаць кіламетрау ад раеннага цэнтра г. Горкі. У Горках размешчана старэйшая сельскагаспадарчая ВНУ - Беларуская сельскагаспадарчая акадэмія. Наш раен пасля Чарнобыльскай аварыі радыяцыяй не забруджаны. Таму, магчыма, праз вашую газету "Рокаш" дайце інфармацыю пра нашу гаспадарку. Калі хто пажадае атрымаць даведкі, няхай тэлефануе па нумарах: рабочы - 48-6-49, дыспетчарская 48-6-91 (у выпадку, калі мой тэлефон не будзе адказваць, можна атрымаць даведку, дзе я, або паведаміць, калі мне чакаць чарговага званка).

Калі хто захоча напісаць ліст, мой адрас:

213416
Рэспубліка Беларусь
Магілеуская вобл.,
Горыцкі раен,
веска Аусянка.
Канаплеву Пятру Мікалаевічу.

Мы будзем радыя, калі наш ліст дапаможа каму-небудзь вярнуцца на Беларусь.

З павагай Петр Канаплеу. 11.09.1992 г. "

Мы упэуненыя, што такія лісты гатовы даслаць шмат хто з кіраунікоу калгасау і прадпрыемствау. Проста, далека не кожны ведае нашыя праблемы, нехта піша у іншыя газеты, некаму рукі не даходзяць, нехта устанауілівае асабістыя кантакты.

Відавочна адно, нас жадаюць бачыць дома, нам жадаюць дапамагчы. Калі нас не вернуць улады, нас верне народ.

Ш А Н О У Н А Е С П А Д А Р С Т В А

Так атрымліваецца, што гэты нумар нашай газеты хутчэй за усе стане апошнім, прынамсі апошнім, як газеты Прыазерскай гарадской рады ТБМ. Справа у тым, што на падпалкоуніка Судніка і маера Супаненку падпісаны загад міністра абароны Расіі аб пераводзе іх у распараджэнне міністра абароны Рэспублікі Беларусь. У выніку гэтага тыя супрацоунікі рэдакцыі, якія яшчэ застаюцца у Прыазерску, трацяць магчымасць выкарыстання тэхнікі, а разам з тым і магчымасць выпуску газеты.

Са жніуня 1990 года выходзіу "РОКАШ". Сення нам яшчэ цяжка сказаць, ці патрэбнай была гэтая нялегкая работа, ці прынеслі мы карысць Беларусі, ці усе мы зрабілі, што маглі зрабіць. Невялікім быу наклад газеты, усяго каля 150 асобнікау. "РОКАШ" быу другой пасля "НАШАГА СЛОВА" газетай, якая выйшла пад шыльдай ТБМ, і адзіным у Казахстане беларускім выданнем. Мы выдалі 15 нумароу і адзін святочны выпуск, прысвечаны 73 угодкам БНР. Акрамя таго мы выдалі абмежаваным накладам зборнік паэзіі Станіслава Судніка "ПАГОНЯ ЗА МОВУ" і "ШЫХТОВЫ СТАТУТ БЕЛАРУСКАГА ВОЙСКА", распрацаваны тут жа у Прыазерску. Мы адкрылі беларускія нядзельныя школы у Прыазерску, дзе трэці год вучыцца да 40 дзетак, і у Цвяры, дзе вучыцца да 15 дзетак. Наша газета адкрыла маладую паэтэсу Лену Бязрукаву, якая мае вялікі талент і, мы верым, вялікую будучыню.

Мы не паспелі... Мы не паспелі вельмі шмат і ужо не паспеем.

Сення мы з вялікім сумам развітваемся са сваей газетай. Мы не ведаем, што чакае нас на Беларусі, ці прыдземся мы да двара у тым войску, якое зараз называецца беларускім, ці давядзецца асвойваць тонкасці цывільнага жыцця. Мы не ведаем, ці удасца нам аднавіць газету, але апошні склад рэдакцыі: падпалкоунік Станіслау Суднік, маер Ігар Супаненка, маер Станіслау Цвірка, капітан Віктар Грамадка пакідае за сабой выключнае права на скарыстанне назвы "РОКАШ".

Шаноуныя чытачы "РОКАША". Мы не праводзілі падпіску на нашую газету, яна распаусюджвалася бясплатна, таму мы не маем перад вамі ніякіх фінансавых даугоу і, тым не менш, мы шчыра просім прабачэння за тое, што газета "РОКАШ" знікае з вашага жыцця.

Калі хто захоча напісаць нам, не спяшайцеся, кожны атрымае новы адрас аднаго з нас.

З павагай і найлепшымі пажаданнямі
калектыу рэдакцыі.

Апошні нумар падрыхтавалі: Станіслау Суднік, Ігар Супаненка, Віктар Грамадка, Станіслау Цвірка
Наклад абмежаваны, шрыфт тэхнічны, рэдакцыя дазваляе перадрук сваіх матэрыялау любому выданню

Д А С У С Т Р Э Ч Ы Н А Б Е Л А Р У С І